

Gusinskiñ imperiýasy

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Gusinskiñ imperiýasy GUSINSKINIÑ IMPERIÝASY

Dünýäde meşhurlyk gazanan örän baý we täsirli ors işewüri Wladimir Gusinskiý barada öň okyjylar eşiden bolsa gerek. Klinton bilen Putiniň ýokary derejeli duşuşygy barada ýazan makalamda-da Gusinskiñi ýatlap geçmäge zerurlyk duýupdym we şol makalamda Amerikanyň we Orsyýetiň prezidentleriniň duşuşyk mahaly Gusinskiñiň eýeçiligindäki «Mediýa-Most» kompaniýasyna 2000-nji ýylyň maý aýynda polisiýa tarapyndan edilen gysysy ara alyp maslahatlaşjakdyklaryny nygtamak bilen birlikde «Gusinskiý Kremläki ýokary derejeli adamlar tarapyndan halanmaýan işewürleriň biri hasaplanýar.

Bu ygtyýarlylar ony Putine garşy çykýandygy hem-de saýlaw kompaniýasy döwründe we soň Putini we onuň alyp baryan syýasatlaryny tankyt edendigi üçin gowy görmeýärler.

Gusinskiniň «Mediýa-Most» kompaniýasyna edilen gysys hem, käbir adamlaryň pikirine görä, gürrüňi edilýän ýagdaýyň netijesidir» diýip ýazypdym.

Mundan iki ýyl gowrak öň, ýagny 1998-nji ýylyň 12-nji iýunynda «Gusinskiniň imperatorlygy» diýen sözbaşyly makalamda bolsa şeýle diýipdim: «47 yaşly Gusinskiý Orsyýetiň täze baýlarynyň biri. Käri boýunça inžener, ýöne birnäçe ýyllap teatra ýolbaşçylyk hem edipdir. 1999-njy ýylyň başyna çenli «Most» bankynyň başlygy boldy. 1997-nji ýylyň 22-nji ýanwarynda öz döreden bu bankynyň ýolbaşçylygyndan çykyp, özüniň «Mediýa-Most» kompaniýasynyň başyna geçdi. Bu kompaniýanyň paýnamalarynyň 70 prosentini onuňky, galan 30 prosentini bolsa «NTV» TW-sini esaslandyryjylar bolan Igor Maslaçenko, Ýewgeniý Kiselew we Oleg Dobredeýew dagylaryňky.

Häzirki döwürde Gusinskiý Orsyýetiň iň meşhur kommersiýa telekanallarynyň biri bolan «NTV»-den başga-da «Segodnýa» atly gündelik gazetini, «Itogi» diýen hepdelik syýasy Žurnaly, «Sem dneý» we «Karawan» ýaly žurnallary hem öz gözegçiliginde saklaýar. Galyberse-de ol Moskwanyň «Eho Moskwy» atly meşhur radiosynda hem sözi geçýän adam hasaplanýar. «NTV» kanalyňyň tomaşaçylarynyň sanynyň 100 milliondan geçmegi hem öz gezeginde Gusinskiniň täsiriniň barha artýandygynyň alamatydyr. «NTV-nin» «NTV-International» atly kanaly hem bar. Bu kanal özüniň gepleşiklerini daşary ýurtlarda görkezýär. Ysraýylyň kabelli TW-siniň gepleşiklerini hem geçen ýyldan bäri şu kanal berýär. Kanal öz gepleşiklerini Germaniýada we Fransiýada hem görkezmegi göz önünde tutýar. Munuň üçin beriljek rugsada garaşýar.

Ýokardaky maglumatlardan-da görnüşi ýaly, «Mediýa-Most» kompaniýasy gün-günden güýçlenýär. Ol şu ýylyň we geljek ýylyň dowamynda öz hemralaryna hem eýe bolar. Şolardan «Ritm-Most» atly ilkinji hemra şu ýylyň sentyabr aýynda işe başlar. Amerikan banklarynyň beren karz puly bilen Amerikada ýasalýan bu hemradan beýleki TW kanallary hem peýdalanar.

TW dünýäsinde täze-täze gözyetimleri açmak ugrunda tagalla baryny edýän Gusinskiý şol bir wagtda gazetleri hem gözden salmaýar. Ol geçen hepdede örän uzaga çeken kyn göreşden son Ysraýylyň ikinji uly gazetini bolan «Maariv»-iň paýnamalarynyň 25 prosentini almagy başardy. Kosmetika pudagynda dünýän birinji işewüri hasaplanýan Este Lauderini mirasdüşeri Ronald Lauder bilen «Maariv» gazetini üçin birnäçe wagtlap göreşmeli

bolan Gusinskiý gazetiň paýnamalaryny bazar bahasyndan satyn alyp, Lauderini teklibini puja çykardy. Gusinskiý «Maariv»-iň paýnamalarynyň 25 prosentini üçin 85 million dollar töledi we Ysraýylyň metbugatynda-da täsirli ýere hemle güýje eye boldy. Gusinskiniň «Maariv» üçin şeýle uly tagalla etmegi bu mesele bilen ýakyndan tanyş adamlary o diýen bir geňirgendiribem durmady. Çünki Gusinskini tanaýan we onun işlerine ýakyndan syn edýän adamlar onuň öňden bari Ysraýylyň metbugatynda täsirli adama öwrülmeke ugrunda tagalla edip gelýändigini bilýärler. Milleti jöhiti bolan Wladimir Gusinskiý şol bir wagtda Orsyýeiniň jöhiti kongresiniň hem başlygydyr. «Maariv» gazetiniň paýnamalaryna eye bolmak babatda gazanan üstünligine baha beren Ysraýylyň gazetleri özüniň şu üstünligi bilen Gusinskiniň Ronald Lauderden şahsy basdeşlikde-de üstün çykandygyny ýazdylar. Olaryň şahsy bäsleşikleriniň esasynda bolsa ikisiniň hem Bütindünýä jöhiti kongresiniň başlygy bolmak arzuwlary ýatyr. Häzir Ronald Lauder Amerikanyň jöhiti kongresine ýolbaşçylyk edýär. Gusinskiý bolsa, ýokarda-da belläp geçişimiz ýaly, Orsyýetdäki jöhiti kongresiniň başlygy. Bütindünýä jöhiti kongresiniň başlygy bolsa häzir Edgar Bronfmandyr. Aýtmaklaryna görä, Gusinskiniňem, Lauderiniňem arzuwy wagty gelende Bronfmanyň ýerine geçmek».

Gusinskiniň mundan birnäçe gün öň Moskwanyň iň ýaramaz tussaghanasy bolan we XVIII asyrdan galan «Butyrskiý» tussaghanasynda göz tussaglygynda birnäçe gün saklanandygyndan okyjylar habarlydyr. Şonda Amerikadan başlap Ysraýyly, Ýewropa Geňeşinden başlap ÝHHG-ni, Orsyýeiniň liberal toparlaryndan başlap 17 sany ägirt güýçli işewüri öz içine alýan güýçli toparlaryň Gusinskini halas etmek üçin dünýäni aýaga galdyrmaklary-da Gusinskiniň dünýä möçberinde uly täsiriniň bardygyny görkezýär.

Fikret ERTAN,

Türkiýeli tatar žurnalisti.

2000-nji ýyl. Publisistika